

Sygn. akt VII U 623/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2018 r. w Warszawie

sprawy A. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę (z warunków szczególnych)

na skutek odwołania A. R.

od następujących decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.:

z dnia 24 lutego 2016 r. znak: (...)

z dnia 24 maja 2016 r. znak: (...)

1. oddala odwołania,
2. zasądza od A. R. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

A. R. w dniu 23 marca 2016 r. złożył za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odwołanie od decyzji w/w organu rentowego z dnia 24 lutego 2016 r., znak: (...). Ubezpieczony zaskarżył decyzję w całości i wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Odwołujący zarzucił wydanej decyzji naruszenie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez uznanie, że na dzień 1 stycznia 1999 r. nieudokumentowane zostały okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 25 lat, w tym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wymiarze co najmniej 15 lat oraz, że brak jest prawidłowo określonego stanowiska pracy zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w wykazie A, dziale V pod pozycją 1 i 3. Ubezpieczony wskazał, że w sposób należyty złożył wniosek oraz udowodnił spełnienie wszystkich warunków niezbędnych do przyznania mu emerytury oraz wniósł o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wniósł też o zaliczenie do okresów składkowych zatrudnienia od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 31 lipca 1989r., ponieważ w jego ocenie były wówczas odprowadzane za niego składki ubezpieczeniowe przez Zakład (...) inż. J. Z.. Ponadto ubezpieczony wniósł o uwzględnienie do okresów pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) od dnia 21 listopada 1978 r. do dnia 30 czerwca 1987 r. oraz w Zakładzie (...) od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 7 maja 2003 r. (k. 2-7 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi

na odwołanie z dnia 18 kwietnia 2016 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. W ocenie organu rentowego odwołujący na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udokumentował 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz nie legitymuje się również 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Oddział wskazał, że na podstawie przedłożonych dokumentów nie uznał za pracę w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) od dnia 21 listopada 1978 r. do dnia 30 czerwca 1987 r., ponieważ ubezpieczony przedłożył świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1987 r., które nie zawiera informacji, aby wykonywał on pracę w szczególnych warunkach. Organ rentowy podniósł, że nie uwzględnił również do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia odwołującego w Zakładzie (...) od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. z uwagi na brak prawidłowego oznaczenia stanowisk pracy

w zaświadczeniu z dnia 12 maja 2003 r. Oddział uznał, że w tym zaświadczeniu pracodawca określił stanowisko pracy ubezpieczonego jako „instalator sieci wodnokanalizacyjnych i operator koparki”, natomiast w przywołanym rozporządzeniu punkt 1 brzmi „roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach” a punkt 3 „prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych” (k. 10 a. s.).

Odwołujący w dniu 16 czerwca 2016 r. złożył również odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 24 maja 2016 r., znak: (...) oraz wnioski o połączenie niniejszej sprawą ze sprawą o sygn. akt VII U 623/16 celem łącznego rozpoznania (k. 2-5 a. s. VII U 972/16).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi

na odwołanie z dnia 29 czerwca 2016 r. wniósł również o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i połączenie niniejszej sprawy ze sprawą o sygn. akt VII U 623/16 celem ich łącznego rozpoznania. Organ rentowy ponownie wskazał, że odwołujący nie legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych (k. 7-8 a. s. VII U 972/16).

Sąd zarządzeniem z dnia 8 lipca 2016 r. na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę o sygn. akt VII U 972/16 ze sprawą o sygn. akt VII U 623/16 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz prowadzenia dalej pod sygn. akt VII U 623/16 (k. 11 a. s. VII U 972/16).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Zgodnie z umową z dnia 24 czerwca 1971 r. Zakłady (...) (...) przyjęły odwołującego jako ucznia praktycznej nauki zawodu i do trzyletniej (...) Szkoły Zawodowej na okres od dnia 1 września 1971 r. do dnia 30 czerwca 1974 r. (akta osobowe).

Powierzono odwołującemu z dniem 1 sierpnia 1974 r. obowiązki tokarza na wydziale P-1, które pełnił do dnia 25 kwietnia 1976 r. Następnie po odbyciu służby wojskowej w okresie od dnia 26 kwietnia 1976 r. do dnia 17 maja 1978 r. ubezpieczony powrócił z dniem 18 maja 1978 r. do pracy w Zakładach (...) (...) na stanowisko tokarza i pozostawał w tym zatrudnieniu do dnia 31 października 1978 r. (akta osobowe).

Przedsiębiorstwo (...) w W. zawarło z odwołującym w dniu 21 listopada 1978 r. umowę o pracę na czas nieokreślony od dnia 5 grudnia 1978 r. na stanowisku pomocnika maszynisty z odbyciem praktyki w warsztacie (umowa w aktach osobowych).

W dniu 10 marca 1979 r. wymienione Przedsiębiorstwo skierowało odwołującego na kurs maszyn budowlanych – koparek klasy III w okresie od dnia 12 marca 1979 r. do dnia 30 kwietnia 1979 r. Odwołujący w dniu 2 maja 1979 r. uzyskał uprawnienia operatora koparki (k. 90-91 a. s.).

Z dniem 21 maja 1979 r. odwołującego przeniesiono na stanowisko maszynisty koparek jednonaczyniowych (akta osobowe).

Z dniem 1 lipca 1979 r. na polecenie służbowe Dyrektora Przedsiębiorstwa (...) w W. przeniesiono odwołującego z Przedsiębiorstwa (...) w W. do Miejskiego Przedsiębiorstwa (...) w W. (akta osobowe).

Zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 8 maja 2003 r. odwołujący zatrudniony był w Zakładzie (...) w okresie od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 7 maja 2003 r. w pełnym wymiarze czasu na stanowisku instalatora sieci wodno-kanalizacyjnej i operatora koparki (akta osobowe).

A. R., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 5 lutego 2016 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych (k. 1 a. e.).

Po rozpoznaniu wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał decyzję z dnia 24 lutego 2016 r., znak: (...), zgodnie z którą odmówił A. B. prawa do wcześniejszej emerytury. Organ rentowy wskazał, że odwołujący na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udokumentował okresów składkowych i nieskładkowych wynoszących 25 lat, w tym okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy a wynoszących co najmniej 15 lat. Organ rentowy uznał za udowodnione 24 lata, 2 miesiące i 13 dni okresów składkowych, ponieważ w okresie od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 31 lipca 1989 r. odwołujący nie został zgłoszony do ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...) (k. 39 a. e.).

Organ rentowy wydał również kolejną decyzję, z dnia 24 maja 2016 r., znak: (...), zgodnie z którą także odmówił odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych. Do okresów składkowych Oddział uwzględnił ubezpieczonemu 26 lat, 2 miesiące i 2 dni, gdyż zaliczył okres jego zatrudnienia od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 31 lipca 1989 r. u K. M.. Organ rentowy wskazał ponownie, że na dzień 1 stycznia 1999 r. odwołujący nie udokumentował żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych, gdyż brak jest prawidłowego określenia stanowisk pracy zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w wykazie A, dziale V pod pozycją 1 i 3 (k. 41 a. e.).

W okresie od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. odwołujący był operatorem koparki. W związku z tym robił wykopy przy kładzeniu rur kanalizacyjnych. Przez około 60% czasu pracy ubezpieczony pracował na koparce. W przypadku silnych mrozów pracował na placu budowy przy maszynie, wymieniając olej, robiąc drobne naprawy i przygotowując maszyny do pracy w następnym dniu. W tym okresie odwołujący pomagał przy układaniu rur, przygotowaniu materiałów do pracy czy odnawianiu chodników. Ubezpieczony pracował na koparce jedynie w przypadku awarii urządzenia. A. R. wykonywał też inne prace zlecone przez kierownika, jak np. wyrównanie terenu po budowie, odtwarzanie nawierzchni po wykonaniu wykopu pod kolektor oraz zajmował się załadunkiem ziemi, materiałów sypkich czy kruszywa. W wyjątkowych sytuacjach wykonywał też pracę dotyczącą instalatorstwa sanitarnego. E. M. wdowa po K. M. nie orientuje się w zakresie prac wykonywanych przez przedsiębiorstwo jej zmarłego męża, który był od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 7 maja 2003 r. pracodawcą odwołującego, ponieważ nie interesowała się firmą w żadnym sposób. E. M. nie widziała nigdy ubezpiezonego przy wykonywaniu pracy (zeznania świadków B. K., E. M. i Z. J. oraz odwołującego, k. 63-64, 82-83, 121 i 197 a. s.).

Sąd na podstawie opinii biegłych sądowych z zakresu BHP ustalił, że:

- prace tokarza nie były wymienione w obowiązującym do dnia 1 stycznia 1980 r. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia z mocą obowiązującą od dnia 1 lipca 1956 r. Żaden z przepisów tego rozporządzenia uchylonego z dniem 1 stycznia 1980 r. nie odnosił się do stanowiska pracy, na którym ubezpieczony został zatrudniony w dniu 1 sierpnia 1974 r. Świadectwo pracy wystawiło Miejskie Przedsiębiorstwo (...) w W., podczas gdy umowę o pracę z odwołującym zawarło Przedsiębiorstwo (...). Ponadto prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych w przepisach dotyczących I kategorii zatrudnienia znalazły się dopiero w dziale V pod pozycją 3 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1981 r. zmieniającego rozporządzenie Rady Ministrów

z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie I kategorii zatrudnienia. Zmiana ta weszła w życie z dniem ogłoszenia, t. j. w dniu 31 grudnia 1981 r. dlatego też odwołujący będąc zatrudnionym w Miejskim Przedsiębiorstwie Budownictwa (...)

w W. jedynie w okresie od dnia 31 grudnia 1981 r. do dnia 30 czerwca 1987 r. pracował w warunkach szczególnych. Odwołujący w okresie od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. prawdopodobnie wykonywał prace operatora koparki, lecz jedynie w sezonie pozwalającym na prowadzenie wykopów. Wobec tego ubezpieczony nie wykonywał tych prac w okresie zimowym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadek E. M., która jest wdową po zmarłym pracodawcy odwołującego wskazała, że nie orientuje się w zakresie prac wykonywanych przez jej męża (opinia biegłego sądowego A. P., k. 131-137 a. s.);

- w dacie zatrudnienia, 5 grudnia 1978 r. odwołujący nie miał uprawnień operatora koparki jednonaczyniowej. Praca pomocnika maszynisty koparki nie jest kwalifikowana jako praca wykonywana w szczególnych warunkach, ponieważ w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., wymienione jest konkretne stanowisko – maszynista /operator/ ciężkich maszyn budowlanych

i drogowych. Zgodnie z zarządzeniem nr 41 z dnia 14 października 1974 r. Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w sprawie szkolenia

i kwalifikacji maszynistów ciężkich maszyn budowlanych i drogowych, pracownik zatrudniony w charakterze maszynisty, czy operatora każdej koparki musiał posiadać uprawnienia określone w tym zarządzeniu. W spornym co do charakteru zatrudnienia odwołującego okresie, prace ziemne wykonywane były sezonowo w okresach

od kwietnia do listopada, co potwierdzają zeznania świadka B. K.. W związku z tym praca w charakterze maszynisty koparki wykonywana była przez ubezpieczonego sezonowo od listopada do marca. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie zawiera zakazu zsumowania pracy w warunkach szczególnych, które ze względu na charakter pracy były wykonywane sezonowo. W związku z tym praca odwołującego w okresach od dnia 21 listopada 1978 r. do dnia 1 lipca 1979 r. oraz od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. nie spełnia wymogów pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, do której można jedynie zaliczyć okres od dnia 6 grudnia 1980 r. do dnia 30 czerwca 1983 r. z wyłączeniem okresów zimowych od listopada do marca (opinia biegłego sądowego M. M., k. 200-208 a. s.).

- odwołujący nie wykonywał prac w okresie zimowym stale i w pełnym wymiarze czasu w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A, dziale V punkcie 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. będąc zatrudnionym

w Zakładzie (...) oraz w Przedsiębiorstwie (...) w W..

W szerokości geograficznej, w jakiej leży Polska, nie wszystkie prace budowlane można było prowadzić ze względu na występowanie niekorzystnych temperatur związanych z różnymi porami roku. W szczególności zima wyznacza bardzo istotne kryteria pracy ze względu na niskie temperatury. Wykonywanie wykopów determinowane było w znacznym stopniu latem opadami deszczu, a w sezonie zimowym bardzo niską temperaturą. W miesiącach zimowych obszar Polski objęty był znacznymi mrozami, które uniemożliwiały prowadzenie planowanych prac ziemnych. Z Polskiej Normy PN-81-B-03020 - „Grunty budowlane – Posadowienie bezpośrednio budowli” można dowiedzieć się, jak oszacować na potrzeby planowanych prac głębokość zamarzania ziemi na podstawie wartości temperatury, czasu ekspozycji na tę temperaturę oraz rodzaju gruntu. Z zeznań świadka E. M. wynika, że firma jej męża nie wykonywała hydraulicznych inwestycji liniowych polegających na bardzo długich magistralnych ciągach kanalizacyjnych i wodociągowych, lecz wykonywała instalacje hydrauliczne dla (...) spółdzielni mieszkaniowych. W związku z powyższym za pracę w warunkach szczególnych uznano jedynie okres zatrudnienia odwołującego od dnia 2 lipca 1979 r. do dnia 30 czerwca 1987 r. na stanowisku maszynisty koparki w Przedsiębiorstwie (...) w W. z wyłączeniem okresów zimowych od listopada do marca (opinia uzupełniająca biegłych sądowych A. P. i M. M. oraz ich zeznania, k. 239-247 i 286-289 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym akt rentowych i akt osobowych A. R., zeznań świadków B. K., E. M. i Z. J. oraz odwołującego, a także w oparciu o przesłuchanie i dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu BHP A. P. i M. M..

Dowody w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne i nie budziły wątpliwości stron postępowania. Sąd za bezsporny uznał materiał dowodowy związany ze świadczeniem pracy przez ubezpieczonego w spornym okresie czasu oraz wymiar udowodnionego ogólnego staż pracy.

Sąd jednocześnie dał wiarę zeznaniom w/w świadków w zakresie, w jakim przedstawiono je w toku ustalania stanu faktycznego, gdyż były zbieżne ze sobą i korelowały z pozostałym materiałem dowodowym. Sąd przy tym uznał w części za niewiarygodne zeznania świadków i odwołującego w zakresie, w jakim wskazywali, że wykonywał on pracę w warunkach szczególnych w okresie, który nie został zaliczony przez biegłych sądowych. Tego rodzaju twierdzenia są nieuprawnione, gdyż nie korelują z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie, a w szczególności ze świadectwem pracy, aktami osobowymi oraz opiniami niezależnych biegłych sądowych. Należy wskazać, że zebrane w sprawie dokumenty nie wskazują, aby ubezpieczony wykonywał prace ujęte w rozporządzeniach wskazujących na rodzaje prac zaliczanych do warunków szczególnych. Sąd również nie znalazł podstaw do uznania za wiarygodne zeznań odwołującego w zakresie, w jakim twierdził, że uprawnienia operatora koparki posiada od 1978 r., gdyż z dokumentów wynika, iż miało to miejsce dopiero 21 maja 1979 r. Ponadto Sąd pominął w całości zeznania żony ubezpieczonego B. R. (k. 178-179 a. s.) wskazując, że były one nieprzydatne dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, gdyż świadek nigdy nie pracowała wspólnie z mężem i nie widziała go wykonującego obowiązki pracownicze w spornych okresach, a jej zeznania opierają się na wiadomościach przekazanych przez ubezpieczonego.

Sąd uznał w szczególności za wiarygodne opinie sporządzone przez w/w biegłych sądowych, którzy posiadają doświadczenie w opiniowaniu podobnych spraw. Wnioski wyprowadzone przez biegłych, mając na uwadze obowiązujący stan prawny, są logiczne i korelują wzajemnie z pozostałym zebrany materiał dowodowy w postaci dokumentacji zalegającej w aktach rentowych i osobowych. Opinie zostały sporządzone w sposób fachowy i wyczerpujący, a ich treść odnosiła się do wszystkich spornych okoliczności zaistniałych w niniejszej sprawie. Dlatego też wniosek odwołującego o wyłączenie ze sprawy biegłych sądowych A. P. i M. M. był pozbawiony podstaw faktycznych i prawnych, a więc podlegał oddaleniu.

Ponadto Sąd oddalił wniosek ubezpieczonego o zwrócenie się do Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej o przedstawienie średnich, dobowych temperatur w okresach od dnia 1 listopada do 31 marca na terenie W. w latach 1979-1998 na okoliczność ustalenia, w których dniach z punktu widzenia wiadomości biegłego sądowego M. M. jego praca mogła być faktycznie wykonywana. W ocenie Sądu dopuszczenie dowodu w sprawie wiązałoby się jedynie z nieuzasadnionym przedłużeniem postępowania sądowego. Zeznania świadków w tym zakresie są jasne, bowiem wskazywali oni, że ubezpieczony nie pracował na kopalni w pełnym wymiarze czasu pracy, a zimą pomagał innym pracownikom wykonując różnego typu inne czynności.

Zdaniem Sądu zgromadzony materiał dowodowy był wystarczający do wydania orzeczenia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania A. R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 24 lutego 2016 r., znak: (...) oraz z dnia 24 maja 2016 r., znak: (...), jako niezasadne, podlegają oddaleniu.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych jest spełnienie przesłanki posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art. 27 i przesłanki stażu pracy w szczególnych warunkach w dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej, tj. 1 stycznia 1999 r., nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wykaz prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, o których mowa w powołanym art. 184 ustawy nie podlega wykładni rozszerzającej. Prace te ściśle i jasno zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43) zwanego dalej „rozporządzeniem”. Jednakże nabycie uprawnień z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze podlega dalszym ograniczeniom. Aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik ma obowiązek wykonywać ją stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na danym stanowisku pracy w świetle § 2 ust. 1 rozporządzenia.

W myśl art. 32 ust. 2 ustawy, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, przy czym wiek emerytalny powyższej kategorii pracowników, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których pracownikom tym przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Zgodnie z powyższym rozporządzeniem, aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

1. posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia);
2. wykonywać pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego;
3. osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia);
4. być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia)

Dodatkowo należy wskazać, że w okresie od dnia 1 lipca 1956 r. do dnia 31 grudnia 1979 r. obowiązywało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia, zaś od 1 stycznia 1980 r. obowiązywało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia.

Bezspornym w sprawie pozostawało, że odwołujący w dniu 16 stycznia 2016 r. ukończył wiek 60 lat uprawniający go do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Ponadto ubezpieczony udowodnił, że legitymuje się 25-letnim ogólnym stażem pracy oraz, że nie jest członkiem otwartego

funduszu emerytalnego. Zatem w niniejszej sprawie przedmiot sporu wyznaczało ustalanie, czy odwołujący posiada 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych.

W trakcie niniejszego postępowania Sąd przeprowadził dowód z zeznań świadków oraz odwołującego. W oparciu o treść ich przesłuchania, Sąd ustalił, że bez wątplenia ubezpieczony był zatrudniony i wykonywał pracę w spornych okresach w Przedsiębiorstwie (...) od dnia 21 listopada 1978 r. do dnia 30 czerwca 1987 r. oraz w Zakładzie (...) od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. W celu jednoznacznego ustalenia, czy praca ubezpieczonego wykonywana była w warunkach szczególnych, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu BHP. Dysponując tak zebrany materiał dowodowy w sprawie, Sąd uznał za wiarygodne dokumenty zawarte w aktach rentowych wskazujące, że odwołujący nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych przez co najmniej 15 lat.

Sąd zważył, że dokument potwierdzający, że odwołujący jednak wykonywał pracę w warunkach szczególnych w Zakładzie (...) w okresie od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 7 maja 2003 r. na stanowisku instalatora sieci wodno-kanalizacyjnej i operatora koparki do pracy w warunkach szczególnych na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wykazu A, działu V pod pozycją 1 i 3 nie stanowi dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c. Zdaniem Sądu podmiot wydający świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Dodatkowo należy podkreślić, że świadectwa traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Dlatego też Sąd mając na uwadze zebrany materiał dowodowy uznał, że odwołujący w w/w okresie nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych.

Sąd uznał wszystkie opinie biegłych sądowych za wiarygodne. Zdaniem Sądu, opinie sporządzone zostały w sposób fachowy i odpowiadały na pytania sformułowane w tezach dowodowych. Ponadto są one wiarygodne i korelują ze sobą. Odwołujący w toku postępowania sądowego nie przedstawił argumentów mogących skutkować zmianą zaskarżonej decyzji. Biegli sądowi w sposób wyczerpujący wypowiedzieli się na temat możliwości zaliczenia jego pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych. Sąd przy tym nie może samodzielnie ocenić charakteru pracy odwołującego w celu rozważenia możliwości przyznania jej prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych. Tym nie mniej Sąd zauważa, że wydane opinie przez biegłych sądowych podlegają ocenie w zakresie ich wiarygodności. Zgodnie z poglądami wyrażonymi przez Sąd Najwyższy, sąd nie jest jednak związany opinią biegłego w zakresie jego wypowiedzi odnośnie zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji sądu kwestii ustalenia i oceny faktów oraz sposobu rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli biegły, z przekroczeniem granic swoich kompetencji – obok wypowiedzi w kwestiach wymagających wiadomości specjalnych – zamieści w opinii także sugestie co do sposobu rozstrzygnięcia kwestii prawnych, sąd powinien je pominąć, co jednak nie dyskwalifikuje całości opinii biegłego (poruszone w wyroku Sądu Najwyższego

z dnia 2 lutego 2012 r., sygn. akt II UK 118/11). Granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza, podlegająca kontroli instancyjnej, ocena, czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy (poruszone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 września 1997 r., sygn. akt II UKN 271/97). Okoliczność, że opinia biegłych nie ma treści odpowiadającej stronie, zwłaszcza gdy w sprawie wypowiadało się kilku kompetentnych pod względem fachowości biegłych, nie stanowi dostatecznego uzasadnienia dla przeprowadzenia dowodu z kolejnych opinii. Potrzeba powołania innego biegłego (instytutu) powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony (poruszone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 września 1998 r., sygn. akt II UKN 191/98).

Zgodnie z wnioskami odwołującego, Sąd dopuścił dowód z opinii innego biegłego sądowego, jak również z opinii uzupełniającej. W ocenie Sądu, opinie są sformułowane w sposób jasny i logiczny, a wnioski biegłych są zgodne, zarówno ze sobą, jak i z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w toku postępowania, w tym w szczególności z zeznaniami świadków.

Sąd zważył, że odwołujący początkowo zajmował stanowisko tokarza

w Zakładach (...) (...), które nie było wymienione w obowiązującym do dnia 1 stycznia 1980 r. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia z mocą obowiązującą od dnia 1 lipca 1956 r. Żaden z przepisów tego rozporządzenia, uchylonego z dniem 1 stycznia 1980 r., nie odnosił się do stanowiska pracy, na którym ubezpieczony został zatrudniony w dniu 1 sierpnia 1974 r.

Następnie w okresie zatrudnienia od 5 grudnia 1978 r. w Przedsiębiorstwie (...) w W. odwołujący nie miał uprawnień operatora koparki jednonaczyniowej. Praca pomocnika maszynisty koparki nie jest kwalifikowana jako praca wykonywana w szczególnych warunkach, ponieważ w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wymienione jest konkretne stanowisko – maszynista /operator/ ciężkich maszyn budowlanych i drogowych. Zgodnie z zarządzeniem Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych nr 41 z dnia 14 października 1974r. w sprawie szkolenia

i kwalifikacji maszynistów ciężkich maszyn budowlanych i drogowych, pracownik zatrudniony w charakterze maszynisty, czy operatora każdej koparki musiał posiadać uprawnienia określone w tym zarządzeniu. Dlatego jedynie okres zatrudnienia od dnia 2 maja 1979 r. do dnia 30 czerwca 1987 r. na stanowisku maszynisty koparki w Przedsiębiorstwie (...) w W., z wyłączeniem okresów zimowych od listopada do marca, podlegał zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych. W Zakładzie (...) w okresie od dnia 1 sierpnia 1987 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. odwołujący wykonywał prace operatora koparki, lecz jedynie w sezonie pozwalającym na prowadzenie wykopów. Ponadto, jak wskazali świadkowie, ubezpieczony wykonywał czynności związane z operowaniem koparką w niepełnym wymiarze czasu pracy. Zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego, „dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy i jej wykonywanie w warunkach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a więc stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez osiem godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy). Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (poruszone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt II UK 395/13)

Co prawda Sąd zważył, że odwołujący wykonywał pewne czynności zaliczane bezpośrednio do pracy w warunkach szczególnych, jednakże zgromadzony materiał dowodowy nie daje podstaw do uznania, ażeby świadczył on pracę w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy.

Mając na uwadze powyższe okoliczności oraz obowiązujący stan prawny, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 k.p.c., mając na uwadze zasadę odpowiedzialności strony za przegrany proces. Sąd zasądził od odwołującego na rzecz organu rentowego kwotę 180,00 złotych na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r.

w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804), obowiązującego w dacie wniesienia odwołania.

(...)